

บันทึก

เรื่อง การตั้งตัวแทนและเงินประกันเกี่ยวกับกรมศุลกากร

๑. ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ฎ.๙๘๐๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ส่งข้อหารือของกรมศุลกากรเพื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา นั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๓) ได้พิจารณาแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๒. ตามมาตรา ๑๐๘ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๘ พนักงานอาจเรียกให้บุคคลใดที่ร้องขออนุญาตกระทำการเฉพาะสิ่งเฉพาะอย่างแทนตัวการของตน (ห้างร้าน ฯ) แสดงใบมอบอำนาจเป็นลายลักษณ์อักษรได้

๓. ตามมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๘ กรมศุลกากรอาจรับรองเสมียนหรือคนใช้ ของห้างเป็นตัวแทนก็ได้ หรือจะไม่ยอมรับรองเสมียนหรือคนใช้นั้นก็ได้ เว้นแต่ตัวการจะได้ยื่นใบมอบอำนาจทั่วไปไว้ให้ และได้วางประกันโดยทำทัณฑ์บนหรือประการอื่นให้ไว้

๔. กรมศุลกากร ได้มีคำสั่งทั่วไป ๒ ฉบับ คือ คำสั่งทั่วไปที่ ๔๐/๒๕๔๐ และที่ ๑๕/๒๕๔๑ เพื่ออนุวัติการตามหลักที่กล่าวข้างต้น ในคำสั่งทั่วไปที่ ๔๐/๒๕๔๐ มิได้ใช้คำว่า “เสมียนหรือคนใช้” เลย คงใช้แต่คำว่า “ตัวแทน” ของตัวการหรือ “ลูกจ้าง” (ดูแบบใบมอบอำนาจ) แต่ในคำสั่งทั่วไปที่ ๑๕/๒๕๔๑ ใช้คำว่า “เสมียนหรือคนใช้” ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๘

๕. เดิมกรมศุลกากรได้ยอมรับสมุห์บัญชี และหัวหน้าพัสดุของบริษัท เป็นตัวแทนของบริษัทตามใบมอบอำนาจ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๘

๖. บัดนี้ กรมศุลกากรมีความประสงค์ที่จะเรียกให้วางเงินประกันสำหรับบุคคลดังกล่าวแล้ว (สมุห์บัญชีและหัวหน้าพัสดุ) ตามความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๙ แต่โดยเหตุที่มาตรา ๑๐๙ กล่าวถึงแต่ “เสมียนและคนใช้” และคำสั่งทั่วไปที่ ๑๕/๒๕๔๑ ก็ใช้คำว่า “เสมียนและคนใช้” อีกดังนี้ จึงมีปัญหาว่า สมุห์บัญชีและหัวหน้าพัสดุซึ่งกรมศุลกากรได้ยอมรับเป็นตัวแทนของบริษัทแล้วนั้น จะอยู่ในความหมายของคำว่า “เสมียนหรือคนใช้” หรือไม่ ถ้าไม่อยู่ ก็จะใช้มาตรา ๑๐๙ บังคับไม่ได้ และจะต้องเปลี่ยนสมุห์บัญชีและหัวหน้าพัสดุโดยนำ “เสมียนหรือคนใช้” มาแทน จึงใช้มาตรา ๑๐๙ บังคับได้

๗. กรมศุลกากร จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความในปัญหาดังกล่าวแล้ว

๘. กรรมการร่างกฎหมาย เห็นว่า พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๘ ฉบับภาษาไทย ฉบับเดียวเท่านั้น ที่จะนำมาใช้แก้เรื่องนี้ได้

แต่เพื่อให้เข้าใจปัญหายุ่งยากนี้ ควรระลึกว่า พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ นี้ ได้ทำขึ้นเป็นภาษาอังกฤษก่อน แล้วจึงแปลออกเป็นภาษาไทย ฉะนั้น ปัญหายุ่งยากนี้น่าจะสืบเนื่องมาจากข้อบกพร่องในการแปล ก็ได้ กล่าวคือ

มาตรา ๑๐๙ ภาษาอังกฤษ ใช้ว่า “clerk and servants” แต่คำว่า “servant” นี้ ในภาษาอังกฤษหาได้หมายถึงคนใช้ในบ้านเรือน (domestic servant) ไม่ แต่กล่าวโดยทั่วๆ ไป แล้ว หมายถึงบุคคลผู้รับใช้การงานของผู้อื่น (เช่นเดียวกันกับข้าราชการเป็นคนใช้รัฐบาล) สมุห์บัญชีหรือหัวหน้าพัสดุ ก็จัดว่าเป็นบุคคลรับใช้การงานของผู้อื่นเหมือนกัน

คำว่า “clerks and servant” นั้น ได้แปลไว้เป็นภาษาไทยในพระราชบัญญัติว่า “เสมียนหรือคนใช้” กรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าคำว่าคนใช้เมื่อใช้ในความหมายทั่วๆ ไป ก็อาจทำให้เข้าใจว่าหมายถึงคนใช้ในบ้านเรือนได้ ฉะนั้น เมื่อถือว่า สมุห์บัญชีหรือหัวหน้าพัสดุ ไม่ใช่คนใช้ในบ้านเรือนแล้ว ก็อาจเถียงได้ว่า สมุห์บัญชีหรือหัวหน้าพัสดุหาอยู่ในความหมายของคำว่าคนใช้ตามศัพท์ภาษาไทยไม่ แต่กรรมการร่างกฎหมาย เห็นว่า คำว่า “เสมียนหรือคนใช้” ในภาษาไทยนั้น ไม่จำเป็นต้องหมายถึงคนใช้ในบ้านเรือน เพราะสำหรับคนใช้ในบ้านเรือนนั้น มีคำอื่นใช้เรียกอยู่แล้ว โดยเฉพาะยิ่งกว่า เช่นเรียกว่า คนรับใช้หรือ บ่าว ซึ่งคำสองคำนี้ก็หาได้นำมาใช้ในกฎหมายศุลกากรไม่ นอกจากนั้น ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ในการที่ใช้คำว่า “เสมียนหรือคนใช้” ก็มุ่งหมายเฉพาะเรื่องการปฏิบัติกิจการอันเกี่ยวเนื่องกับการศุลกากรเท่านั้น ซึ่งตามธรรมดาแล้วคนใช้ในบ้านเรือนก็หามีส่วนเกี่ยวข้องไม่ ด้วยเหตุนี้จึงไม่อาจถือได้ว่า กฎหมายศุลกากรมีความมุ่งหมายโดยจำกัดถึงคนใช้ในบ้านเรือน อย่างไรก็ดี กรรมการร่างกฎหมาย เห็นว่าควรจะแก้ไขถ้อยคำภาษาไทยคำนี้เสียใหม่

(ลงชื่อ) เตือน บุนนาค

(นายเตือน บุนนาค)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๔๘๒